

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jose Zabaleta Gurrutxaga

*Azpeitia,
Gipuzkoa
(1925)*

Aurkibidea

Biografia

Matxinbentako Zuaneta baserrian jaio zen 1925ean. Ama Paolakoa eta aita Bildotsolakoa zituen, eta zortzi anai-arrebako sendia zuen. Eskolan, Matxinbentan ibili zen, baina baserritik bizi beharra suertatu zitzaion eta garaiz utzi zuen. Azokara joaten zen etxeko generoa saltzera, Beasainera, Ordiziara eta Azpeitira. Basoko lanetan aritu zen gaztetatik hasita, eta 62 urterekin utzi zuen.

Zintak

AZP-048

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-01-11
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Matxinbentako eskolako materiala

- **Erref:** AZP-048/004
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:07:31. **Bukatu:** 00:08:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:

<p>Matxinbentako eskolan berrogei ikasletik gora egoten ziren. Mahaiak onak ziren eta lekua izaten zuten liburuak uzteko eta tinta jasotzeko.</p>

2. Dotrinara joan egin behar nahitaez

- **Erref:** AZP-048/005
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:08:37. **Bukatu:** 00:11:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Matxinbentan egoten zen apaizak erakusten zien dotrina. Bihurrikeriatan harrapatuz gero, zigortu egiten zituen. Dotrinara joaten ez baziren, etxean zigortzen zituzten. Dotrina eskolatik kanpo ematen zuten. Bi komunio egiten ziren: txikia eta handia. Aldea zegoen bi komunioen artean.

3. Pilotarako zaletasuna Matxinbentan

- **Erref:** AZP-048/007
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:12:08. **Bukatu:** 00:13:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotan aritzen ziren frontoian. Pilotak Azpeitiko azokatik ekartzen zizkien amak, larruzkoak izaten ziren. Pilotarako zaletasun handia zegoen orduan.

4. Baserri inguruko lurretatik egurra ekartzen

- **Erref:** AZP-048/010
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:15:54. **Bukatu:** 00:18:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Baserri inguruan lur asko zituzten, eta landu egiten zituzten. Simaurra falta izaten zitzaien. Umea zela, ez zegoen baserrirainoko biderik. Egurra arrastaka ekartzen zuten idiekin. Sutarako egurra ekartzen zuten gehienbat. Egurra ekartzeagatik, dukeari ordaindu behar izaten zitzaion, haren lurretatik ekarria baitzen.

5. Matxinbenta eta Nuarbe arteko muga

- **Erref:** AZP-048/013
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:19:52. **Bukatu:** 00:21:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Matxinbenta eta Nuarbe arteko muga non egiten den azaltzen du. Gazteek Nuarberako joera zuten. Eskolara joaten ziren garaian, beraiek etxera etortzen ziren bazkaltzera.

6. Nuarbeko urtegia egiteko, inguruan egondako aldaketak

- **Erref:** AZP-048/014
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:21:08. **Bukatu:** 00:23:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>Nuarbeko urtegia egin zutenean, ardiak lekuz aldatu behar izan zituzten. Urtegia egiteko, zenbait baserri bota zituzten. Urtegiak haien lurak harrapatu zituen.</p>

7. Baserriko jabearekin, dukearekin, zuten harremana

- **Erref:** AZP-048/015
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:23:42. **Bukatu:** 00:25:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>Soroan garia egiten zuten lehen, eta dukeari 28 anega eman behar izaten zizkioten errenta ordaintzeko. Dukea ez zuten ezagutu, haren administratzaileekin baitzuten harremana.</p>

8. Uztak antolatze sistema

- **Erref:** AZP-048/016
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:25:42. **Bukatu:** 00:27:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Uzten sistema nolakoa izaten zen azaltzen du: garia, baba, artoa, arbia... ereiten zuten.

9. Arbia ereiteari buruzko zertzeladak

- **Erref:** AZP-048/017
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:27:00. **Bukatu:** 00:29:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa

Laburpena:

Arbia nola ereiten zen azaltzen du. Arbi-hazia Azpeititik ere ekartzen zuten;

ale txikia izaten zen arbiaren hazia. Lurra ganaduarekin prestatzen zuten arbia landatzeko.

10. Lurra lantzeko tresnak

- **Erref:** AZP-048/018
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:29:07. **Bukatu:** 00:30:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Lurra lantzeko tresnei buruz eta haien funtzionamenduari buruz hitz egiten du.

11. Lurraren ongarriak

- **Erref:** AZP-048/019
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:30:29. **Bukatu:** 00:31:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Lurrari simaurra eta hautsa botatzen zioten ongarri gisa. Hautsa erosi egiten zuten.

Transkripzioa

- Lurrei ongarrin bat botatzen ziozuen? ongarrin bat botatzen ziozuen lurrei?
- Ximaurra're bai, ta geo hautsa're bai.
- Hautsa? bai
- Ze hauts?
- Oain zea, zeaik e oin erabiltzen da hautsa belarditan.
- Baiña ze hauts zan, kare-hautsa o zer zan?
- Karie're bai, bota, gu're botata genden... Baiña holaxe tartetan, kareia, baiño gutxi. eta zeakin, berriz, hautsa etortzen... Hautsa almazenetan eoten zan.
- Handik erosten zenuen?
- Ta pagauta egoten zan hua ta ematen ez bazitzakagun, lurrek ez zun ematen.

12. Arbiaren prozesua eta ezaugarriak

- **Erref:** AZP-048/020
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:31:24. **Bukatu:** 00:33:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Arbiak hazteko zenbat denbora behar izaten den aipatzen du. Arbia ganaduari ematen zaio jateko. Patata egindako lekuan botatzen da arbia.

13. Aldaketak patata ereitean

- **Erref:** AZP-048/021
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:33:59. **Bukatu:** 00:35:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Patata nola ereiten den azaltzen du: lehen patata hazitik ereiten zen. Gerora, hazitako patatarekin landatzen hasi ziren.

14. Azokan saltzen eta soroa ureztazen

- **Erref:** AZP-048/022
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:35:21. **Bukatu:** 00:38:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Etxean ereiten zuten jeneroa soberan bazegoen, azokara eramaten zuten saltzera. Lehen ez zen horrenbeste soberakin egoten. Soroa ureztatzeke euriaren menpe egoten ziren, eta bestela, ontziekin botatzen zuten ura. Ura lortzeko, iturrira joan behar izaten zuten lehen. Argindarra hasieran errotatik lortzen zuten; gerora, Errezildik; eta azkenik, Iberduerotik.

15. Hainbat herritako azokatar, eta ahal zenean autobusez

- **Erref:** AZP-048/023
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:38:00. **Bukatu:** 00:41:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Azpeitira joateko joera izan dute beraiek. Asteartero Beasainen azoka izaten zen eta hara joaten ziren; asteazkenetan Ordiziara joaten ziren. Hara joateko zer bide pasatzen zuten azaltzen du. Ahal zutenean, autobusez joaten ziren.

16. Matxinbentatik pasatzen ziren autobusak

- **Erref:** AZP-048/024
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:41:17. **Bukatu:** 00:42:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

Matxinbentatik pasatzen zen autobusa nolakoa zen aipatzen du. Lehen bi autobus-konpainia zeuden Matxinbentan, eta orain bat bera ere ez.

17. Gaztetan izandako bizikletak

- **Erref:** AZP-048/026
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:43:20. **Bukatu:** 00:45:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

14 urterekin ekarri zuen bizikleta eta 19 duro kostatu zitzaion. Gerora beste bizikleta batzuk izan zituen, eta nolakoak ziren haiek guztiak aipatzen du.

18. Lan bila Goierri aldera

- **Erref:** AZP-048/033
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:51:42. **Bukatu:** 00:52:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Altzairugintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak

Laburpena:

Lanerako, Goierri aldera joateko joera zegoen lehen: CAF, Patricio Echeverría... Jende asko joan zen Urrestillatik hara, ez baitzegoen autobusik langileentzat.

19. Zumea eta haren inguruko lanak

- **Erref:** AZP-048/035
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:53:44. **Bukatu:** 00:57:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Zume-lanetik bizi ziren gehienbat Urrestillan. Zume-lana zer zen azaltzen du.
Zumea sorotik lortzen zen; igitaiarekin mozten zen.

Zabaleta Gurrutxaga , Jose | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-07-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com